

RAZEM DLA

KUJAWSKO-POMORSKIEJ WSI

!K

Konkursy
z atrakcyjnymi
nagrodami!

POWIATY: NAKIELSKI, SĘPOLEŃSKI, TUCHOLSKI

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2007-2013

Unia Europejska
Europejski Fundusz Rybacki

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Institucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

„Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013.”

Publikacja współfinansowana przez Unię Europejską ze środków finansowych Europejskiego Funduszu Rybackiego zapewniającego inwestycje w zrównoważone rybołówstwo.

Institucja Zarządzająca Programem Operacyjnym RYBY na lata 2007-2013 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Autorami wykorzystanych w publikacji zdjęć są: Marek Dembski, Andrzej Goiński, Tymon Markowski, Daniel Pach, Jacek Smarz, Wojtek Szabelski/freepress.pl. Wykorzystano również fotografie z archiwów: Urzędu Gminy w Lubiewie, Urzędu Gminy w Śliwicach, Urzędu Miejskiego w Kcyni, Urzędu Miejskiego w Sępólnie Krajeńskim, Urzędu Miejskiego w Tucholi.

Konkursy na stronach: 5, 6, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 18, 20, 21, 23. Więcej na stronie: www.kujawsko-pomorskie.pl/razemdlawisi w zakładce „Konkursy, regulaminy i wyniki”.

Piotr Całbecki
Marszałek Województwa
Kujawsko-Pomorskiego

Szanowni Państwo,

publikacją którą oddajemy w Państwa ręce kontynuujemy cykl wydawnictw obrazujących przemiany jakie dokonały się w ostatnich latach na kujawsko-pomorskiej wsi dzięki zaangażowaniu środków pomocowych Unii Europejskiej, a także pieniędzy pochodzących z budżetu województwa i budżetu państwa. Wszyscy wiemy, że nie jest to już ta sama wieś co 8 lat temu. Istotne zmiany modernizacyjne, które się w tym czasie dokonały, dotyczą niemal wszystkich dziedzin życia i wszystkich, także najmniejszych miejscowości. To był bardzo owocny czas!

Jesteśmy we właściwym momencie na podsumowania – finiszują unijne programy dla Polski perspektywy 2007-2013 i zaplanowane pod tę perspektywę programy i projekty krajowe i wojewódzkie. Jednocześnie, bogatsi o wyływające z nich doświadczenia, planujemy inwestycje i przedsięwzięcia następnej siedmioletki ufając, że pozwolą nam dokończyć modernizacji regionu i skutecznie zmniejszyć dystans dzielący nas od bogatych państw Europy.

Kujawsko-Pomorskie było i wciąż jeszcze jest wielkim placem budowy. Na wsi oznacza to przede wszystkim nowe sieci wodociągowe i kanalizacyjne, lepsze drogi, zrewitalizowane centra miejscowości, lepsze szkoły, łatwiej dostępne przedszkola, odnowione lub nowo zbudowane świetlice i ośrodki kultury. Warto podkreślić, że pochodną przemian są godne dochody gospodarstw rolnych i rolniczych rodzin.

Możemy sobie pogratulować - dzięki inicjatywie, kreatywności i współdziałaniu wszystkich zaangażowanych środowisk udało nam się zdziałać bardzo wiele. Za to zaangażowanie serdecznie dziękuję gminnym i powiatowym samorządowcom, sołtysom których chciałbym tu szczególnie wyróżnić bo są najbliżej ludzkich spraw, działaczkom i działaczom kół gospodyń wiejskich i lokalnych grup działania, rolnikom i działającym na wsi przedsiębiorcom, strażakom ochotnikom, aktywistom organizacji pozarządowych, wszystkim aktywnym społecznie i publicznie mieszkańcom kujawsko-pomorskiej wsi.

Czerwiec 2015

POWIAT NAKIELSKI

Warta ponad 15 milionów złotych przystań wodniacka na Noteci to szansa na ożywienie turystyki w tej części regionu, co powinno się łączyć z tworzeniem miejsc pracy w tym segmencie gospodarki oraz wpływami podatkowymi. Otwarty w grudniu 2014 budynek mariny oprócz bosmanatu portu mieści pięć dwuosobowych pokoi z łazienkami, kuchnię z której mogą skorzystać turyści, sanitariaty i prysznic oraz wypożyczalnię kajaków i warsztat szkatuńczy. Są tu także pole namiotowe oraz boiska do badmintonu i siatkówki, a także spory parking.

W kończącej się perspektywie finansowej 2007-2013 w powiecie nakielskim zmodernizowano lub zbudowano praktycznie od podstaw blisko 10 kilometrów dróg. Nowe jezdnie mają odcinki dróg powiatowych Nakło-Występ-Potulice, Potulice-Gorzeń (zdjęcie) oraz Dziewierzewo-Żarczyn. Łączna wartość inwestycji to blisko 7 milionów złotych.

– Prowadzone przez naszą fundację Biuro Porad Obywatelskich działa we wszystkich gminach powiatu nakielskiego. Nasi doradcy nie angażują się po żadnej ze stron konfliktu, lecz zgodnie z zasadą otwartości udzielają porad każdemu, kto się do nich zgłosi. Tę aktywność dostrzegł

marszałek województwa nagradzając nas dwukrotnie (w 2008 i 2014 roku) tytułem „Rodzynki z pozarządówki”, czyli nagrodą za najlepsze inicjatywy społeczne realizowane przez organizacje pozarządowe.
Czesław Jakóbczyk, prezes Fundacji Civitas z Nakła nad Notecią.

Uczniowie podstawówek, gimnazjów, liceów i szkół zawodowych byli adresatami pięciu koordynowanych przez samorządowe władze powiatu programów, których celem było podnoszenie poziomu edukacji i pomoc młodym ludziom w pokonywaniu barier edukacyjnych oraz dostosowanie zakresu ich wiedzy i umiejętności do wymogów rynku pracy, także lokalnego.
Na zdjęciu dodatkowe zajęcia w Zespole Szkół Specjalnych w Karnowie w gminie Nakło nad Notecią.

45 kilometrów sieci wodociągowej i 2,5 kilometra sieci kanalizacyjnej oraz rozbudowa stacji uzdatniania wody w Smoguleckiej Wsi – to dorobek ostatnich lat w dziedzinie infrastruktury komunalnej w gminie Kcynia. Lepszą wodę w kranach mają mieszkańcy Mieczkowa, Ludwikowa (**zdjęcie z budowy**), Piotrowa, Kowalewka, Weroniki, Kowalewka Folwarku, Nowej Wsi Noteckiej, Laskownicy i Smoguleckiej Wsi; nowy odcinek kolektora ścieków zbudowano w samej Kcyni. Łączna wartość inwestycji wyniosła 6 milionów złotych.

Dzięki środkom wsparcia perspektywy 2007-2013 nowe lub odnowione świetlice mają wsie Tupadły (**zdjęcie**), Dziewierzewo, Kazimierzewo, Rozpętek, Nowa Wieś Notecka, Karmelita, Iwno, Kowalewko i Laskownica. W budowę nowych obiektów oraz w przebudowy i remonty już istniejących zaangażowano blisko 3 miliony złotych.

Przebudowana droga gminna Grocholin-Łankowice. Objęty inwestycją odcinek ma 2 kilometry długości, czterometrowej szerokości jezdni i stabilizowane pobocza.

KONKURS: Dla pierwszych dziesięciu osób, które 19 czerwca o godzinie 9 zadzwonią pod numer 660 693 642, mamy podwójne zaproszenia na koncerty do Ośrodka Chopinowskiego w Szafarni, Filharmonii Pomorskiej i Opery Nova w Bydgoszczy, Pałacu w Lubostroniu i Kujawsko-Pomorskiego Impresaryjnego Teatru Muzycznego w Toruniu. Regulamin na www.kujawsko-pomorskie.pl/razemdlawsi.

GMINA MROCZA

Koszt 700 tysięcy złotych uporządkowano i zagospodarowano teren wokół Szkoły Podstawowej w Witostawiu. Powstały utwardzone ścieżki, obiekty małej architektury, plac zabaw oraz szkolny plac apelowy, zasadzono rośliny ozdobne, wymieniono też ogrodzenie, poszerzono drogę dojazdową do budynku i wyznaczono miejsca parkingowe. Podobne przedsięwzięcie dotyczące terenu wokół SP w Mroczy kosztowało ponad milion złotych. Tu wizytówką są m. in siłownie plenerowe.

KONKURS: Ułóż hasło promujące Program Operacyjny Kapitał Ludzki i wygraj kartę wstępu do skansenu w Kłóbce (pow. włocławski). Każda z dwunastu kart, które są do wygrania, to wstęp dla pięciu osób. Hasło prześlij na adres razemdlawsi@kujawsko-pomorskie.pl do 21 czerwca. Regulamin na stronie www.kujawsko-pomorskie.pl/razemdlawsi.

Krukówko może się pochwalić własnym centrum turystyki rowerowej z miasteczkiem ruchu drogowego do nauki zasad poruszania się po drogach. Budynek centrum ma dużą salę główną, magazyn rowerów, szatnię i zaplecze kuchenne, obok położony jest teren rekreacyjny z placem zabaw dla dzieci (zdjęcie). Koszty przekroczyły 700 tysięcy złotych.

Interesującym i funkcjonalnym pomysłem na wykorzystanie warunków przyrodniczych dla celów związanych z promocją i aktywizacją lokalnej społeczności jest powstała w Wielu świetlica wiejska z zapleczem ornitologicznym, służącym zarówno badaczom, jak i hobbystom zainteresowanym fauną pobliskiego rezerwatu przyrody Jezioro Wieleckie. Świetlica stanowi bazę dydaktyczną do zajęć terenowych dla szkół i grup studenckich, a także miejsce w którym mogą uzyskać interesującą informację turyści. Z części budynku korzysta miejscowa Ochotnicza Straż Pożarna, są tu też szatnia piłkarska oraz łazienki.

Nowe lub zmodernizowane place zabaw służą najmłodszym mieszkańcom Paterka (zdjęcie), Ślesina, Bielaw i Występu. Nakłady wyniosły ponad 200 tysięcy złotych.

Od ponad roku mieszkańcom Trzeciewnicy służy zbudowane i wyposażone kosztem ponad miliona złotych lokalne Centrum Ekologiczno-Kulturalne (zdjęcie), które mieści między innymi publiczną bibliotekę. Są tu też duża sala w której odbywają się spotkania sołeckie i inne imprezy, kuchnia, sanitariaty oraz pomieszczenie na sprzęt turystyczny. Centrum jest otwarte dla instytucji społeczeństwa obywatelskiego, z lekcji bibliotecznych korzystają tu m. in. dzieci z miejscowej podstawówki. W całej gminie powstało w ostatnim czasie pięć tego typu obiektów.

We wsi Występ 44 posesje podłączono do kanalizacji ściekowej. Koniec z szambami, często nieszczelnymi, i problemami które się z nimi wiążą, czas na rozwiązania odpowiadające w tej mierze standardom współczesności. Koszt przedsięwzięcia to 1,2 mln złotych.

– Główną atrakcją naszego gospodarstwa agroturystycznego jest pole golfowe. Urządziliśmy też plac zabaw oraz zakupiliśmy grill z wędzarnią, co pozwoliło poszerzyć ofertę kulinarną, zwłaszcza o dania rybne. W tym roku obchodzimy czterdzieste lat istnienia, a w 2013 roku zajęliśmy pierwsze miejsce w konkursie na najlepsze gospodarstwo agroturystyczne w naszym województwie. W pozyskaniu dofinansowania bardzo pomogły nam lokalna grupa rybacka i lokalna grupa działania, które funkcjonują w tym rejonie. **Telesfor Horodecki, współwłaściciel gospodarstwa Stara Stodoła w Olszewce.**

GMINA SADKI

Ćwierć miliona złotych kosztował zakończony w ubiegłym roku remont budynku Szkoły Podstawowej w Sawkach, na który złożyły się odświeżenie ścian, modernizacja toalet, wymiana stolarki okiennej i wykładzin, a także naprawa dachu oraz uporządkowanie przyszkolnego placu. Gmina dba też o większą przestrzeń publiczną. Wyremontowaną w ubiegłym roku świetlicą cieszą się mieszkańcy miejscowości Łozia, jeszcze w maju otwarcie nowego obiektu o podobnym przeznaczeniu w Samostrzelu.

Plac zabaw w Sawkach (**zdjęcie**) jest jednym z dwunastu takich miejsc powstałych w ostatnim czasie na terenie gminy. Mają je także dla swoich dzieci mieszkańcy Broniewa, Dębionek, Śmielina, Jadwiżyna, Kraczek, Liszkówka, Mrozowa, Radzicza i Machowa. Wiosną 2014 oddano do użytku budynek zaplecza boiska sportowego w Sawkach. Mieszczą się tu między innymi szatnie i sanitariaty.

Gmina ma wiele miejsc urokliwych i atrakcyjnych turystycznie, ich wypromowanie słusznie uznano za szansę rozwojową. Samorząd gminy wydał mapę turystyczno-przyrodniczą okolicy i sfinansował **film przedstawiający piękno Doliny Noteci**.

K

CRABIELSKI
CZAS

KONKURS: Przygotuj kolaż zdjęć inwestycji w Twojej gminie, które są Twoim zdaniem najważniejsze. Pracę prześlij do 22 czerwca na adres razemdlawsi@kujawsko-pomorskie.pl. Autor najciekawszej otrzyma voucher na dwudniowy pobyt dla dwóch osób w Sanatorium Przy Tężni w Inowrocławiu, które jest fundatorem nagrody. Regulamin na stronie www.kujawsko-pomorskie.pl/razemdlawsi.

W kończącej się perspektywie finansowej gmina zrealizowała istotne projekty z dziedziny infrastruktury komunalnej. Kładąc ponad 23 kilometry rur kanalizacji sanitarnej podłączono do sieci kanalizacyjnej 144 posesje w Zalesiu, Pińsku, Wolwarku i Szubinie. Położona w 2009 roku sieć wodociągowa dla mieszkańców Szkocji i Stanisławki mierzy 9 kilometrów. Łączna wartość projektów to blisko 6 milionów złotych.

Prawie kilometr nowej nawierzchni ma, dzięki unijnemu wsparciu przydzielanemu przez marszałkowską administrację województwa, droga gminna Kołaczkowo-Stanisławka. Bezpieczeństwo pieszych i rowerzystów zapewniono dzięki równemu jak stół chodnikowi.

Blisko półtora miliona złotych kosztował remont termomodernizacyjny budynku Szkoły Podstawowej w Kołaczkowie, na który oprócz docieplenia ścian i stropów złożony się także wymiana stolarki okiennej i drzwi, odświeżenie elewacji i modernizacja systemu grzewczego.

K!

KONKURS: Czy podzielasz zdanie, że człowiek to najlepsza inwestycja? Autor najciekawszego uzasadnienia otrzyma voucher na weekend w Ośrodku Edukacji Ekologicznej Wilga w Górznie z możliwością korzystania z kajaków, łódek, rowerów wodnych i górskich. Odpowiedź prześlij na adres razemdlawsi@kujawsko-pomorskie.pl do 22 czerwca. Regulamin na stronie www.kujawsko-pomorskie.pl/razemdlawsi.

Wilga
Ośrodek Edukacji Ekologicznej
w Górznie

Krajenskie

W wyremontowanym i przebudowanym budynku dawnej szkoły w Małej Cerkwicy powstała Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza. Na realizację inwestycji trafiło 630 tysięcy złotych dofinansowania z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Do najważniejszych powiatowych przedsięwzięć inwestycyjnych należą zadania związane z modernizacją infrastruktury drogowej. Dzięki wsparciu Urzędu Marszałkowskiego przebudowano trzykilometrowy odcinek drogi powiatowej między Obkaszem a Dużą Cerkwicą oraz dwukilometrowy fragment trasy między Wiśniewką a Sępólnem Krajeńskim (**zdjęcie**).

K

ZAPROSZENIE: Chcesz zwiedzić Kalwarię Pakoską (pow. inowrocławski), Wioskę Górnica w Pile (gm. Gostycyn, pow. tucholski) lub Ptasią Wioskę w Adamkowie (gm. Kęsowo, pow. tucholski)? Zapisy przyjmujemy do 19 czerwca pod adresem razemdlawsi@kujawsko-pomorskie.pl. Decyduje kolejność zgłoszeń. W temacie prosimy wpisać nazwę miejsca, które chcesz odwiedzić. Regulamin, liczba uczestników i daty zwiedzania na stronie www.kujawsko-pomorskie.pl/razemdlawsi.

Uczniowie Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Sypniewie, Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Więcborku oraz Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Sępólnie Krajeńskim skorzystali z bogatej oferty poszerzających wiedzę i umiejętności zajęć w ramach projektu „Start w życie zawodowe”. Na zdjęciu młodzież ze szkoły w Więcborku.

„Kariera poprzez edukację” to projekt edukacyjny realizowany w Publicznym Gimnazjum w Kamieniu Krajeńskim dzięki środkom z unijnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Wsparcie umożliwiło organizację dodatkowych zajęć dla 130 uczniów, między innymi z przedmiotów ścisłych i języków obcych.

Szereg przedsięwzięć dotyczył zagospodarowania wspólnej przestrzeni publicznej. W Dąbrówce odnowy doczekały się stojąca w centrum miejscowości figura Jezusa Chrystusa i jej bezpośrednie otoczenie.

Wśród projektów rozbudowy infrastruktury komunalnej znalazły się budowy sieci wodociągowych z przyłączami w Witkowie, Dąbrówce oraz Małej Cerkwicy (**zdjęcie**). Rozbudowano również gminną sieć kanalizacyjną.

– Efekty zrealizowanych w naszej gminie unijnych projektów to między innymi wyremontowane i dobrze wyposażone domy kultury i świetlice. Mieszkańcy spędzają tam wolny czas, organizują zebrania i zabawy. Dzięki pomocy Urzędu Marszałkowskiego powstały dwa bezpłatne oddziały przedszkolne. Fundusze europejskie umożliwiają również promocję walorów kulturowych i turystycznych gminy, w którą angażują się organizacje społeczne w tym koła gospodyń wiejskich. **Bożena Lewandowska, kierownik Wiejskiego Domu Kultury w Ptoczu.**

KONKURS: Zaproponuj hasło promujące Twoją miejscowość. Prześlij je na adres razemdlawsi@kujawsko-pomorskie.pl do 24 czerwca. Autorzy pięciu najlepszych haseł otrzymają zestawy upominków Regulamin na www.kujawsko-pomorskie.pl/razemdlawsi.

GMINA SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE

Od ubiegłego roku w Sępólnie Krajeńskim działa nowe zadane targowisko. Do dyspozycji kupców oraz oferujących swoje produkty rolników i lokalnych wytwórców jest 90 stanowisk handlowych. Realizację programu „Mój Rynek” w Kujawsko-Pomorskiem zakończymy z liczbą 11 takich nowoczesnych centrów lokalnego handlu.

Dobiega końca budowa sieci kanalizacyjnej dla miejscowości Włóścibórz, Trzciany (**zdjęcie**), Skarpa i Komierowo. Efektem inwestycji będzie przyłączenie do nowej instalacji 110 gospodarstw domowych. Wartość zadania współfinansowanego z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich to 7,3 miliona złotych.

– Dzięki unijnemu wsparciu udało się nam przeprowadzić termomodernizację Wiejskiego Ośrodka Kultury. Odnowiliśmy salę widowiskową wraz z zapleczem, korytarze i klatkę schodową na piętrze, pomieszczenia kuchenne i schody zewnętrzne. W całym budynku wymieniliśmy drzwi. Z nowych pomieszczeń korzystają

*wszyscy mieszkańcy, odbywają się tu zebrania rady sołectwiej i koła gospodyń wiejskich oraz imprezy okolicznościowe i koncerty. **Bożena Mania, kierownik Wiejskiego Ośrodka Kultury w Wałdowie.***

Ścieżka rowerowa, która połączyła Sępólno Krajeńskie z Więcborkiem przez Nowy Dwór oraz Witunię. Trasa biegnie przez tereny Krajeńskiego Parku Krajobrazowego i łączy obiekty sportowo-rekreacyjne w Sępólnie Krajeńskim z zagospodarowanym nabrzeżem Jeziora Więcborskiego.

Mieszkańcom gminy dobrze służą nowoczesne kompleksy sportowe „orklik” w Lutowie (**zdjęcie**) i Wałdowie. Dwa takie obiekty działają też w Sępólnie Krajeńskim. W województwie kujawsko-pomorskim powstało w sumie 213 orlików.

W Sośnie gruntowny remont przeszedł Gminny Dom Kultury. Przebudowano dach, ocieplono i odnowiono elewacje oraz dobudowano pomieszczenia kuchenne. Zwiększyła się też powierzchnia sali głównej oraz modelarni. Wsparcie trafiło także na remont i przebudowę świetlic wiejskich w Mierucinie, Skoraczewie, Tuszkowie, Wąwelnie i Wielowiczu.

Do największych pod względem wysokości dotacji oraz najważniejszych z punktu widzenia mieszkańców przedsięwzięć inwestycyjnych należą zadania związane z rozbudową gminnej infrastruktury komunalnej. Władze gminy Sośno pozyskały wsparcie na budowę 1,3-kilometrowego odcinka sieci wodociągowej, dzięki której dobrej jakości woda dociera do gospodarstw domowych w Wąwelnie i Sitnie (Tyrofen).

K

KONKURS: Wyobraź sobie i narysuj Twoją rodzinę na Dzikim Zachodzie i wygraj rodzinną wejściówkę do miasteczka westernowego Silverado City

w Bożejewickach k/Żnina. Pracę prześlij do 23 czerwca na adres e-mail razemdlawsi@kujawsko-pomorskie.pl lub na adres pocztowy Urzędu Marszałkowskiego (pl. Teatralny 2, 87-100 Toruń) z dopiskiem „Razem dla wsi - dziki zachód”. Regulamin na stronie www.kujawsko-pomorskie.pl/razemdlawsi.

Samorząd województwa wspiera prace remontowe i konserwatorskie w zabytkowych świątyniach. Dotacje trafiły między innymi na konserwację elewacji kościoła Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie oraz renowację barokowego ołtarza w kościele św. Marii Magdaleny w Wąwelnie ([zdjęcie](#)).

Władze gminy zrealizowały zakrojony na szeroką skalę projekt termomodernizacji siedmiu budynków użyteczności publicznej. Prace zrealizowano między innymi w Szkole Podstawowej w Runowie Krajeńskim, Zespole Szkół w Pęperzynie (**zdjęcie**) oraz filii Przedszkola Gminnego w Sypniewie. To inwestycje, które pozwalają oszczędzać.

Z myślą o rozwoju oferty turystycznej gminna społeczność postawiła na rozbudowę infrastruktury dla wędkarzy i miłośników wypoczynku nad wodą. Pomosty oraz elementy tzw. małej infrastruktury pojawiły się między innymi nad jeziorem Gardzinowo w Lubczy, nad Jeziorem Śmiłowskim w Śmiłowie (**zdjęcie**) oraz w Więcborku.

K

Krajeńskie

KONKURS: Brateś udział w projekcie finansowanym w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki? Napisz jakie pozytywne zmiany wniósł do Twojego życia. Pracę prześlij na adres razemdlawsi@kujawsko-pomorskie.pl do 20 czerwca. Autor najciekawszej odpowiedzi otrzyma voucher na weekendowy pobyt dla dwóch osób w Klinice Uzdrawiskowej Pod Tęzniąmi w Ciechocinku. Regulamin konkursu na stronie www.kujawsko-pomorskie.pl/razemdlawsi.

Uczniowie i nauczyciele z gminy Więcbork korzystają z zakupionych dzięki wsparciu Urzędu Marszałkowskiego tablic interaktywnych. Na wyposażenie najmłodszych klas szkół podstawowych w gminie trafiło w sumie 15 takich nowoczesnych narzędzi dydaktycznych. Wkrótce starsi uczniowie podstawówek otrzymają kolejne 25 zestawów tych urządzeń.

W położonym w rejonie niezwykle turystycznie atrakcyjnym powiecie tucholskim przykładą się dużą wagę do inwestycji w infrastrukturę turystyczną i ochronę zasobów naturalnych. W ramach wartego ponad 22 miliony złotych przedsięwzięcia, zrealizowanego w partnerstwie z samorządami gmin, zbudowano między innymi ścieżkę rowerową Tuchola-Świt-Tuchola, stacje wodne i pola namiotowe nad Brdą oraz wieżę widokową przy akwedukcie w Fojutowie (**zdjęcie**). Łączna długość wybudowanych ścieżek rowerowych to 10 kilometrów.

Lokalna tradycja to ważny element społecznej tożsamości. Co roku podczas obchodów Dni Borów Tucholskich pół tysiąca ubranych w swoje historyczne stroje borowiaków defiluje ulicami Tucholi. Impreza jest magnesem dla turystów.

Dobre warunki lokalnej służby zdrowia są szczególnie istotne w rejonach odległych od dużych miast. Największą powiatową inwestycją ostatnich lat była połączone z zakupami wyposażenia rozbudowa i modernizacja Szpitala Tucholskiego. Za 24 miliony złotych powiększono kompleks lecznicy o 5 tysięcy metrów kwadratowych, utworzono oddział kardiologiczny z pracownią kardiologii inwazyjnej oraz stację dializ.

radio nakt

Sienkiewiczówka
Gospodarstwo Agroturystyczne

KONKURS: Napisz dlaczego dobrze Ci się mieszka w Twojej gminie. Prace prześlij do 22 czerwca na adres razemdlawsi@kujawsko-pomorskie.pl. Autor najlepszego uzasadnienia otrzyma voucher na weekendowy pobyt w Gospodarstwie Agroturystycznym Sienkiewiczówka w Zajezerzu, gm. Gniewkowo, pow. inowrocławski. Regulamin na www.kujawsko-pomorskie.pl/razemdlawsi

Ponad 5,3 miliona złotych skierowano na rozwój gminnej infrastruktury komunalnej. Efekty to rozbudowane sieć kanalizacyjna o długości 28 kilometrów oraz sieć wodociągowa z przyłączami o długości 1,3 kilometra w miejscowościach Lubińsk, Brzozie, Zielonka, Zdroje, Madera i Huta.

Szereg przedsięwzięć inwestycyjnych dotyczył wykorzystania potencjału turystycznego gminy. Zagospodarowano plaże przy jeziorze w Trzebcinach i Krzywogórcu, powstały nowe miejsca noclegowe w przebudowanych w tym celu budynkach OSP w Cekcynie i Zdrojach, w stolicy gminy zbudowano też amfiteatr oraz zmodernizowano infrastrukturę wypoczynkową nad Jeziorem Wielkim Cekcyńskim (zdjęcie).

TVP
BYDGOSZCZ

K

KONKURS: Czekamy na Twój wiersz pod tytułem „Moja gmina”. Prześlij go do 21 czerwca na adres razemdlawsi@kujawsko-pomorskie.pl. Autor najlepszej pracy otrzyma voucher na zwiedzanie zamku w Golubiu-Dobrzyniu z dodatkowymi atrakcjami. **Regulamin** na www.kujawsko-pomorskie.pl/razemdlawsi.

Marszałkowskie wsparcie trafiło także na budowę nowoczesnego i doskonale wyposażonego gmachu cekcyńskiego gimnazjum oraz połączonej z nim pełnowymiarowej hali sportowej z trybunami.

Samorząd gminy Gostycyn postawił na dostosowanie infrastruktury komunalnej do współczesnych standardów cywilizacyjnych. Wśród tego rodzaju przedsięwzięć znalazła się rekultywacja składowiska odpadów w Gostycynie **(zdjęcie)**, likwidacja dzikich wysypisk, a także budowa kanalizacji w Wielkim Mędromierzu o łącznej długości 7,5 kilometra.

Wizytówką gminy są świetne warunki do wypoczynku i rekreacji w otoczeniu przyrody. Atrakcyjność tych terenów zwiększa przygotowana z myślą o turystach bogata oferta aktywnego spędzenia wolnego czasu. W Pile można odwiedzić podziemną kopalnię węgla brunatnego **(zdjęcie)**, a w Wielkim Mędromierzu skosztować słodkiego przysmaku w Wiosce Miodowej.

Samorządowe władze gminy skierowały część pozyskanego wsparcia finansowego na modernizację gminnej infrastruktury drogowej. Efekt tych przedsięwzięć to przebudowane ulice Projektowana **(zdjęcie)**, Maratońska, Piłkarska i Saneczkowa w Gostycynie na odcinkach o łącznej długości 1,1 kilometra.

– W naszej wiosce tematycznej proponujemy uczestnictwo w borowiackim weselu i poszukiwanie skarbu górnika Wilhelma. Chętnym opowiemy historię kopalń z przetomu

XIX i XX wieku. W planach mamy budowę „żywego muzeum”, które pozwoli zaprezentować funkcjonowanie małej górniczej społeczności.

Wojciech Weyna, prezes Stowarzyszenia Mieszkańców i Miłośników Piły nad Brdą BUKO, współzałożyciel tematycznej wioski górniczej w Pile.

Marszałkowskie wsparcie trafiło także na zakup sprzętu dla strażaków ochotników. Jednostka OSP w Gostycynie wzbogaciła się między innymi o samochód ratowniczo-gaśniczy oraz łódź motorową. Środki z Programu Operacyjnego Ryby przeznaczone także na przygotowanie stałej ekspozycji zabytkowego wozu strażackiego.

Ostatnie lata to okres intensywnych inwestycji związanych z odnową i zagospodarowaniem wspólnej przestrzeni oraz rozbudową obiektów służących rekreacji. Jeden ze zrealizowanych projektów dotyczył rozwoju infrastruktury turystycznej nad jeziorami Kęsowo, Kęsowo-Czarne, Tuchółka i Żalno. Przedsięwzięcie objęło między innymi modernizację plaż oraz budowę nowych pomostów i obiektów sportowo-rekreacyjnych.

– Sztandarowym projektem naszego stowarzyszenia, jest tematyczna Ptasia Wioska w Adamkowie. To inicjatywa łącząca sztukę, naturę i rozwój lokalny. Staramy się wykorzystać potencjał kulturowy i przyrodniczy Borów Tucholskich do utworzenia unikatowej w skali europejskiej ekologicznej i turystycznej atrakcji. Odwiedzający mogą zwiedzić Muzeum Ptaka oraz ścieżkę ornitologiczną. Karol Gutsze, prezes Stowarzyszenia na rzecz Pamiętowa i Adamkowa.

Jednymi z najważniejszych, bo w istotny sposób wpływających na poprawę komfortu życia mieszkańców, są inwestycje dotyczące rozbudowy i modernizacji gminnej infrastruktury komunalnej. Efekty realizacji tego rodzaju przedsięwzięć w gminie Kęsowo to między innymi nowy, dziesięciokilometrowy odcinek sieci wodociągowej w Obrowie i Sicinkach, która dostarcza wodę do 631 gospodarstw domowych.

Przebudowana ulica Kościelna w Żalnie. Modernizacja prawie 900-metrowego odcinka drogi, obejmująca także budowę kanalizacji deszczowej, była możliwa dzięki wsparciu z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

KONKURS: Chcesz otrzymać voucher na zabiegi spa w Herbarium Hotel&Spa w Chomiąży Szlacheckiej (pow. żniński)? Przygotuj plakat promujący Twoją gminę i prześlij go na adres e-mail: razemdlawsi@kujawsko-pomorskie.pl do 22 czerwca. Regulamin na stronie www.kujawsko-pomorskie.pl/razemdlawsi.

Gminny Dom Kultury w Lubiewie po gruntownej modernizacji i rozbudowie. W ramach inwestycji przebudowano większość pomieszczeń, obiekt przeszedł termomodernizację, a na zewnątrz budynku pojawiły się nowe chodniki i parking oraz krzewy i rośliny ozdobne. Wartość zadania to ponad milion złotych.

Wśród największych gminnych przedsięwzięć inwestycyjnych znalazła się budowa ćwierćtysiąca przydomowych oczyszczalni ścieków. Ze wsparcia w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w wysokości ponad 2 milionów złotych skorzystali mieszkańcy wszystkich sołectw.

Władze gminy skorzystały też z dofinansowania z Programu Operacyjnego RYBY. Wsparcie skierowano na budowę infrastruktury turystycznej, między innymi pomostów wędkarsko-rekreacyjnych. Na zdjęciu pomost w Bystawiu.

*– W ramach Programu Operacyjnego RYBY zakupiliśmy grill z wędzarnią i urządziliśmy altankę z miejscem do odpoczynku. Największym przedsięwzięciem był montaż specjalnego slipu do wodowania łodzi, który ułatwia pracę strażakom. Dofinansowanie pozwoliło też na zakup sprzętu do ratownictwa wodno-chemicznego, skafandrów oraz maszyn do utylizacji chemikaliów na wodzie. **Wioletta Słupińska, członkini OSP Bystaw.***

W tej turystycznej gminie bardzo dba się, by trafiający tu goście wypoczywali w dobrych warunkach. Kosztem 3 milionów złotych stworzono centrum turystyczno-kulturalne w Śliwiczach i zagospodarowano kąpielisko nad jeziorem Trzcianno w Łobodzie (**zdjęcie**). W ramach pierwszej z tych inwestycji doposażono amfiteatr, powstały też ścieżka pieszo-rowerowa i parking. Przy plaży w Łobodzie stanęły budynek mieszczący szatnie i toalety, wiata grillowa i plac zabaw; teren oświetlono.

KONKURS: Jakie atrakcje turystyczne mogłyby powstać w Twojej gminie? Opisz potencjał turystyczny Twojej okolicy. Autorzy dwóch zwycięskich prac otrzymają miesięczne karnety wstępu na pole golfowe w Olszewce koło Nakła nad Notecią. Laureatom, którzy zajmą kolejne trzy miejsca, wręczymy jednorazowe bilety wstępu dla dwóch osób. Pracę prześlij do 21 czerwca na adres razemdlawsi@kujawsko-pomorskie.pl. Regulamin na stronie www.kujawsko-pomorskie.pl/razemdlawsi.

Na nowym boisku wielofunkcyjnym w Śliwiczkach (**zdjęcie**) można zagrać w piłkę ręczną, futbol, siatkówkę, koszykówkę i tenisa. W ramach tego samego wartego prawie 900 tysięcy złotych przedsięwzięcia zagospodarowano plac w centrum Śliwic oraz plac przy śliwickim kościele (na cele rekreacyjne).

Ochronie cennych, bo przekładających się w tym przypadku na dochody z turystyki, zasobów naturalnych służą inwestycje w infrastrukturę komunalną. W minionej perspektywie finansowej rozbudowano i zmodernizowano oczyszczalnię ścieków w Śliwiczach (**zdjęcie**). Z nowej nitki wodociągu w Śliwiczach i Lińsku cieszą się zarówno miejscowi, jak i letnicy.

Stary rynek w Tucholi odzyskał blask dzięki środkom zainwestowanym w rewitalizację. Nowa nawierzchnia, fontanna, ławeczki i nasadzenia roślin ozdobnych oraz parasole miejscowej kawiarni tworzą klimat miejsca, w którym chce się spędzić trochę czasu. Wartość inwestycji przekroczyła 5,5 miliona złotych.

By płynące z ruchu turystycznego dochody lokalnej społeczności mogły być znacznie większe na terenie gminy zbudowano trzy nowe stacje wodne – nad jeziorem Głęboczek w Tucholi (zdjęcie), nad jeziorem Stobno w Stobnie i nad jeziorem Rudnica w Raciążu. Przedsięwzięcie, które obejmowało także zagospodarowanie terenu wokół jeziora Głęboczek, pochłonęło 2 miliony złotych.

Nie każdy wie, że w niewielkim Mrowińcu istniał w średniowieczu prężny ośrodek administracyjny, po którym zostały dziś jedynie ślady w postaci grodziska na malowniczym półwyspie. Prowadzone tu prace archeologiczne pozwoliły na wyeksponowanie zarysów budynków dawnego grodu. Uporządkowanie terenu i wprowadzenie małej architektury uczyniły z niego miejsce, do którego warto zrobić wakacyjny czy weekendowy wypad.

KONKURS: Z którego z unijnych programów 2007-2013 przedsiębiorcy z naszego regionu mogli otrzymać bezzwrotne wsparcie na modernizację, rozbudowę lub promocję firmy? Wśród osób które udzielą prawidłowej odpowiedzi rozlosujemy rodzinną wejściówkę do Muzeum Archeologicznego w Biskupinie z możliwością wstępu na Festyn Archeologiczny (wrzesień 2015 r.). Odpowiedź prześlij do 22 czerwca na adres razemdlawsi@kujawsko-pomorskie.pl. Regulamin konkursu na stronie www.kujawsko-pomorskie.pl/razemdlawsi.

NASZE KUJAWSKO-POMORSKIE

1. X Borowiacki Festiwal Orkiestr Dętych w Bystawku (powiat tucholski).
2. Molo spacerowe w Sępólnie Krajeńskim.
3. Majówka z okazji 10-lecia wejścia Polski do Unii Europejskiej w Lubiewie (pow. tucholski).
4. Astro baza Kopernik w Gostycynie.

3

4

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE

Krajowa Sieć
Obszarów Wiejskich

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
nr 100-1001-01-03

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie
Konkurs dofinansowany ze środków Unii Europejskiej,
w ramach pomocy technicznej PROW 2007-2013, z Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich.
Pytania opracowano w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Kujawsko-Pomorskiego
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Konkurs „Razem dla kujawsko-pomorskiej wsi”

Wygraj voucher na usługę turystyczną o wartości 2,5 tysiąca złotych. Odpowiedz na poniższe pytania, a oryginalny kupon prześlij do 22 czerwca 2015 r. na adres Urzędu Marszałkowskiego, pl. Teatralny 2, 87-100 Toruń lub przynieś osobiście do biura konkursu (Biuro Podawcze Urzędu Marszałkowskiego). Wśród osób które nadesłały prawidłowe odpowiedzi rozlosujemy dwa vouchery na usługę turystyczną. Na karcie muszą się znaleźć imię, nazwisko, adres, telefon oraz zgoda na przetwarzanie danych osobowych (patrz dopisek pod pytaniami konkursowymi). Regulamin na stronie www.kujawsko-pomorskie.pl/razemdlawsi i www.ksow.pl.

(zaznacz X poprawną odpowiedź)

- Ile posesji podłączono do kanalizacji ściekowej we wsi Występ:

☐ 55	☐ 45	☐ 44
-----------------------------	-----------------------------	-----------------------------
- Wieś Szkocja leży w gminie:

☐ Kcynia	☐ Śliwice	☐ Szubin
---------------------------------	----------------------------------	---------------------------------
- Podziemną kopalnię węgla brunatnego można zwiedzić w:

☐ Kole
☐ Pile
☐ Bełchatowie
- We wsi Krukówko mieści się nowa:

☐ świetlica wiejska z zapleczem ornitologicznym
☐ centrum ekologiczno-kulturalne
☐ centrum turystyki rowerowej
- Nowa kanalizacja w Wielkim Mędromierzu ma długość:

☐ 7,5 km
☐ 8,5 km
☐ 6,5 km

Imię i nazwisko .....

Adres, tel. ....

Wyrażam zgodę na przetwarzanie danych osobowych w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia konkursu, zgodnie z ustawą z dnia 29.08.1997 r. o ochronie danych osobowych, (Dz. U z 2002 r. Nr 101 poz. 926, z późn. zm.).

Czytelny podpis .....

K

Wydawca: Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego
Urząd Marszałkowski Województwa
Kujawsko-Pomorskiego,
87-100 Toruń, pl. Teatralny 2,
www.kujawsko-pomorskie.pl

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO